

DİJİTAL YATIRIM BIÇAK KEMİĞE DAYANINCA YAPILIYOR KOBİ'LER FİNANSMAN ENGELİNE TAKILIYOR

KOBİ'ler dijital dönüşüm sürecinde kaynak ve finansman sıkıntısı yaşarken TÜRKONFED Başkanı Sönmez, Türkiye'nin bir teknolojik tıkanma yaşadığını kaydetti

Türkiye teknolojik tıkanma yaşıyor

TÜRKİYE'de KOBİ'lerin işletme sermayesi ihtiyacının 4-10 kat arasında arttığını kaydeden TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez, **sanayide** ise ileri teknoloji kullanımının azaldığını aktardı. ISO 500 araştırmasının sonuçlarına göre 2019'da **sanayide** yüzde 6.9 olan yüksek teknoloji kullanımının 2022'de yüzde 6.2'ye gerilediğini, Türkiye'nin teknolojik tıkanma yaşadığını belirten Sönmez, "Türkiye acilen dijital dönüşümü, sektörel koşullara uygun kurgulamalıdır" dedi.

Sönmez

Çelebi

Sayime
BAŞÇI

PANDEMİ sonrasında tüm dünyada büyük şirketler dijital dönüşüm için dev yatırımlara imza atarken, Türkiye ekonomisinin bel kemiği olan KOBİ'ler ise dijitalleşme ve teknolojik dönüşüm yatırımlarında kaynak ve finansman yetersizliği engeline takılıyor. Türkiye'de KOBİ'lerin yüzde 40'ının bir internet sitesinin dahi olmadığını kaydeden TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Dijital Dönüşüm Komisyonu Başkanı Öner Çelebi, orta ölçekli KOBİ'lerin ise sadece yüzde 9'unun Bilişim Teknolojileri (IT) ve dijitalleşme üzerine çalışan istihdam ettiğini kaydederek, "Türk KOBİ'ler bıçak kemiğe dayandığında dijitalleşmeye yatırım yapıyor. KOBİ'lerimiz dijitalleşme ve yeşil dönüşüm için harcaya-

cak parası yok. Hazır olmayan KOBİ gidemiyorum iki tane robot alayım da geleceğe faydası olur diyemiyor. Bir vizyonu yok. İkincisi kaynak yok" değerlendirmesini yaptı.

VERİMLİLİKTE 5.5 KAT FARK

TÜRKONFED'in önderliğinde KOBİ'lerin dijitalleşme süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla 2018 yılında hayata geçirilen Dijital Anadolu Projesi'nin 6'ncı yılına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Çelebi, verimlilik açısından büyük işletmelerin KOBİ'lerden 5.5 kat daha yukarıda olduğunu aktardı. Proje ortaklarından Akbank KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci ise KOBİ'lerin yüzde 40'ının pandemi sonrası dijitalleşme adımı attığını, yüzde 40'ı şubeye gitmeyi bıraktığını, yüzde 25'inin ise ATM kullanmadığını belirtti.

DİJİTAL ANADOLU PROJESİ 6. YILINDA 'NİTELİKLİ DİJİTAL DÖNÜŞÜM' İÇİN YOLA ÇIKTI

Akbank KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci, TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Dijital Dönüşüm Komisyonu Başkanı Öner Çelebi ile Siemens Bina Ürünleri Bölümü Ülke Yöneticisi Mert Ulaş (Soldan sağa)

TÜRKİYE TEKNOLOJİK TIKANMA YAŞIYOR

TÜRKONFED'in önderliğinde KOBİ'lerin dijitalleşme süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla 2018 yılında hayata geçirilen Dijital Anadolu Projesi, altıncı yılına Akbank ve Siemens iş birliği, Lenovo çözüm ortaklığıyla başladı

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED), Türkiye'deki işletmelerin yüzde 99,7'sini oluşturan KOBİ'lerin sürdürülebilir kalkınma ve rekabetçiliğinde önemli bir kaldıraç olan dijitalleşme süreçlerine katkıda bulunmak üzere 2018 yılında başlattığı Dijital Anadolu Projesi'nde yeni bir döneme başladı. Proje paydaşları arasında Akbank ile Siemens'in katılımı ve Lenovo'nun çözüm ortaklığıyla hedef büyüten TÜRKONFED, Dijital Anadolu Projesi'nin altıncı yılında odasına "KOBİ'lerin Nitelikli Dijital Dönüşümü"nü aldı. İlk beş yılda fiziki ve çevrim içi ortamda 43 bin KOBİ'ye ulaşan, yaptığı araştırmalar ve hazırladığı raporlar ile henüz dijitalleşmenin ilk fazında olan KOBİ'lerin bu alandaki farkındalığının artmasına katkı sağlayan Dijital Anadolu Projesi'nde yeni hedef, dijitalleşme ile tanışma ama dijitalleşmeyi ihtiyaç ve hedeflerine uygun olarak nasıl kullanacağı konusunda bilgi sahibi olmayan KOBİ'lerin yol arkadaşı olmak.

Mustafa DENİZ

sinde de yeni bir faza geçiyoruz" dedi.

ISO 500 araştırmasının sonuçlarına göre 2019 yılında sanayide yüzde 6,9 olan yüksek teknoloji kullanımının 2022 yılında 6,2'ye; Ar-Ge harcamalarının ise yüzde 0,58'den yüzde 0,36'ya gerilediğini, Türkiye'nin 'teknolojik tikanma' yaşadığını ifade eden Sönmez şöyle devam etti; "Çünkü bilgisayar, elektronik, optik ürünler ve parçaları ile hava ve uzay araçları gibi yüksek teknoloji grubunda azalma söz konusu. Dijital Anadolu raporlarımızda, yaşadığımız bu tikanmanın fotoğrafını biz yıllardır görüyorduk. Tarım ve tekstilde Endüstri 2.0 düzeyi ile sınıfta kalırken, otomotiv sektörü Endüstri 3.0 düzeyi ile bütünlemeye kalmıştı. ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın yeni sonuçları da benzer bir tikanmaya işaret ediyor. Türkiye acilen dijital dönüşümü, sektör koşullarına uygun, verimlilik artışı yaratacak şekilde kurgulamalıdır."

DİJİTALLEŞEN KOBİ'LER ÜLKEMİZİ GELECEĞE TAŞIYACAK

Üretim, tedarik zincirleri, ticaret ve rekabetin bütünüyle yeniden tanımlandığı bir dönem yaşadığına dikkat çeken TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Dijital Dönüşüm Komisyonu Başkanı Öner Çelebi ise "Bu süreçte dijital dönüşüm, şirketlerimiz ve ülkemiz için en büyük fırsatlardan biri. Çünkü sanayi devrimini başlatan gelişmiş ülkelerle aradaki makası kapatacak tek değişken dijitalleşme. Teknolojinin sağladığı hız ve verimlilik ile işletmelerimizi dönüştürebilir, yüksek teknolojlü üretim

seviyesine çıkmak için dijitalleşmeyi kullanırsak, yarışa gelişmiş ülkeler ile aynı kulvardan başlayabilir. KOBİ'lerimizin rekabetçiliğini artırabiliriz. Yine bu dönüşüm; üretim süreçlerinin verimliliği, ürün ve iş modellerini yenileyebilme kabiliyetleri için de büyük fırsatlar barındırıyor" diye konuştu.

KOBİ'LERE FİNANSAL KAYNAK YARATMAYA ÇALIŞIYORUZ

KOBİ'lerin ihracat, üretim ve istihdam alanları başta olmak üzere ekonomimizin gelişiminde kritik bir rol üstlendiğini anlatan Akbank KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci, "Bu zorlu süreçte KOBİ'lerin dijitalleşme odagında hedeflerini gerçekleştirmeleri için ihtiyaç duydukları finansal kaynakları onlara yaratmak için çalışıyoruz. Pandemi sonrası müşterilerimizin ihtiyaç, tüketim ve davranışlarında değişim gözlemliyoruz, bu dönemde dijitalleşmenin ne kadar önemli olduğunu hepimiz birebir deneyimliyoruz. Bilirsiniz yapılan düzenleme ile artık gerçek ticari müşteriler subeye gitmelerine gerek kalmadan mobil bankacılık üzerinden hızlı bir deneyimle banka müşterisi olarak hesap açabiliyorlar. Biz de buradan yola çıkarak, KOBİ'lerin ortak ihtiyacı olan işleri hızlandırma konusunda çözüm sunan, öncü olacağımız bir yeniliğe imza attık. Tüzel Dijital Dönüşüm Projesi ile birlikte müşterilerin ihtiyaçlarına göre bankacılık ürünleri ve bankacılık dışı avantajlar içeren paketler oluşturup, bu paketleri mobil kanaldan hızlı bir deneyimle kesintisiz olarak alabilmelerini sağladık. Proje ile Akbank Mobil üzerinden POS, Ticari Kredi Kartı ve Ticari Kredi başvurusunda bulunan KOBİ'lerimiz bu ürünleri tekel olarak hızlı bir şekilde tamamen dijital süreçlerle alabilecekleri gibi,

birden fazla ürün içeren ve bankacılık avantajlarının yanında ihtiyaçlarına uygun bankacılık dışı avantajlar da içeren paketler halinde de alabiliyorlar. Ek olarak, KOBİ'lerimizin finansal farkındalıklarının artırılabilmesi ve işlemlerini hızlı ve kolay bir şekilde yönetebilmeleri için Akıllı Finans Teknolojisi ürününün entegrasyonunu sağladık. Ayrıca, sağladığımız teknolojik kolaylıkların yanı sıra Akbank Dönüşüm Akademisi ile KOBİ'leri finansal, dijital ve yeşil dönüşüm konusunda harekete geçirecek eğitimlerle buluşturarak onlara bu dönüşüm yolculuklarında eşlik ediyoruz. Yatırım kredilerini açıyoruz, vade oranı yüzde 36 olacak. Merkez Bankası'nın faizleri yükselmesi ile sektör önefni görmeye başladı. Geleneksel esnaf dijitalleşme yönümlü" açıklamasında bulundu.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM EN BELİRLİYİCİ FAKTÖR

Veri analitiğinin dijital dönüşüm sürecinde işletmelerin verimliliğini etkileyen en önemli faktör olduğuna değinen Siemens Bina Ürünleri Bölümü Ülke Yöneticisi Mert Ulaş şöyle dedi: "Günlük rekabetçi piyasa koşullarında çok fazla faktör rekabetçiliği etkiliyor, sadece iş gücü ve malzeme maliyetleri yönünden rekabetçi olmak artık günümüz pazarında yeterli olmuyor. Üretimimizde verimlilik, esneklik, çok kısa sürede yeni bir ürün piyasaya buluşturabilemek, sürdürülebilirlik ve ürününüzü doğru zamanda, doğru pazarlara sunabilmek KOBİ'leri pazarda rekabetçi kılabilecek faktörler arasında. Tüm bunları yapabilmek için ise en temel ihtiyacımız veri. İşte dijital dönüşüm ile toplanan verilerin anlamlandırılarak işletmelerin tüm süreçlerinde entegre şekilde kullanılmasını öngördüğümüz yıllarda rekabetçiliği belirleyen en önemli faktör olacak."

TEKNOLOJİK TIKANMAYI DİJİTAL DÖNÜŞÜMLE AŞABİLİRİZ

Cumhuriyetin ikinci yüzyılında Türkiye için kurdukları hayallerin gerçekleşmesi adına başta KOBİ'ler olmak üzere tüm iş dünyasına rehberlik ettiklerini söyleyen TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, "Ülkemizin teknoloji ve verimlilik temelli, çağın gerektirdiği yüksek katma değerli üretimi gerçekleştirecek iyi eğitilmiş iş gücüne geriye düşmesi için 2016 yılında kimsenin pek konuşmadığı dijital dönüşümü çalışma odağımıza almış, 2018 yılında da Dijital Anadolu Projesi'ni başlatmıştı. Aradan geçen beş yılda on binlerce KOBİ'nin dijital dönüşüm yolculuğuna ilk adımından itibaren onların yanında olduk. Projemizin yeni döneminde de dijitalleşmeye ilk kez adım atacak KOBİ'leri yine destekleyeceğiz. Ancak Akbank ve Siemens'in katılımıyla projemiz daha da güçlendi. Bu kapsamda projeyi bir adım daha ileriye taşıyıp, dijital dönüşüm ile tanışmış KOBİ'lerimizde nitelikli dijital dönüşümü anlatacak, bu sayede teknolojiyi, işletmelerinin özel ihtiyaç ve hedeflerine uygun olarak adapte edebilmelerine katkı sağlayacağız. Nitelikli Dijital Dönüşüm değişimini veri analitiği, yapay zeka, robot teknolojisi ile üretim-yönetim-nitelikli insan kaynağında dolayısıyla eğitim sistemi çerçeve-

Dijital Anadolu Projesi yeni dönemine Antalya'dan başladı

2018 yılında ilk etkinliği Antalya'da yapılan projenin yeni dönemi yine Antalya'dan başladı. Batı Akdeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (BAKSİFED) ev sahipliğinde düzenlenen yeni dönem lansmanına Antalya Valisi Hüliuş Şahin, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhtar Başoğlu, proje paydaşları iş dünyası örgütlerinin temsilcileri ve iş insanları katılım gösterdi.

Küresel rekabette teknoloji ile birlikte büyük bir paradigma değişikliği yaşandığına değinen BAKSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Erdoğan "İş yapış biçimimiz ciddi bir şekilde değişime uğruyor. Dijitalleşme süreçlerimizi daha sistematik bir şekilde ele alabiliyoruz ve tüm bu değerlerimize kolaylıkla erişebiliyoruz. İşletmelerin değişen trendlere uyum sağlamalarında

bilgi kaybının da önüne geçen dijital çevrim, iş hayatımızı olduğu kadar sosyal ve toplumsal hayatımızı da köklü bir şekilde değiştiriyor" dedi. Etkinliğin özel oturumunda "İş Dünyasında Dijital Dönüşüm Vizyonu"nu anlatan ESAS Holding CEO'su ve TOSAD Yönetim Kurulu Üyesi Çağatay Özdoğru, teknolojinin sürdürülebilir kalkınmanın anahtarı olduğunu vurguladı.

● TÜRKONFED'DEN "TEKNOLOJİK TIKANMA" İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Türkiye, acilen dijital dönüşümü kurgulamalı

MERVE YIGİTCAN / ANTALYA

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED), KOBİ'lerin dijitalleşme süreçlerine katkıda bulunmak üzere 2018 yılında başlattığı Dijital Anadolu Projesi'nde yeni bir döneme başladı. Proje paydaşları arasında Akbank ile Siemens'in katılımı ve Lenovo'nun çözüm ortaklığı ile hedef büyüten TÜRKONFED, Dijital Anadolu Projesi'nin altıncı yılında odağına "KOBİ'lerin nitelikli dijital dönüşümü"nü aldı. Projenin yeni dönemine ilişkin detayları paylaşmak üzere bir grup gazeteciyle bir araya gelen TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, TÜRKONFED olarak 2016 yılında dijital dönüşümü çalışma odaklarına aldıklarını, 2018 yılında da Dijital Anadolu Projesi'ni başlattıklarını hatırlattı. Başvıda on binlerce KOBİ'nin dijital dönüşüm yolculuğunda ilk adımından itibaren yanında olduklarını kaydeden Sönmez, "Yeni dönemde de dijitalleşmeye ilk kez adım atacak KOBİ'leri yine destekleyeceğiz. Ancak Akbank ve Siemens'in katılımıyla projemiz daha da güçlendi. Bu kapsamda projeyi bir adım daha ileriye taşıyıp, dijital dönüşüm ile tanışmış KOBİ'lerimize nitelikli dijital dönüşümü anlatacak, bu sayede teknolojiyi, işletmelerinin özel ihtiyaç ve hedeflerine uygun olarak adapte edebilmelerine katkı sağlayacağız. Nitelikli Dijital Dönüşüm dediğimiz veri analitiği, yapay zeka, robot teknolojisi ile üretim-yönetim-nitelikli insan kaynağında dolayısıyla eğitim sistemi çerçevesinde de yeni bir faza geçiyoruz" diye konuştu.

"Tarım ve tekstil sektörüne katkı sağladık"

ISO 500 araştırmasının sonuçlarına göre 2019 yılında sanayiye yüzde 6,9 olan yüksek teknoloji kullanımının 2022 yılında 6,2'ye, Ar-Ge harcamalarının ise yüzde 0,58'den yüzde 0,36'ya gerilediğine işaret eden Sönmez, Türkiye'nin 'teknolojik tıkanma' yaşadığını dikkat çekti. Bilgisayar, elektronik, optik ürünler ve parçaları ile hava ve uzay araçları gibi yüksek teknoloji grubunda azalma söz konusu olduğunu kaydeden Sönmez, "Dijital Anadolu raporlarımızda, yaşadığımız bu tıkanmanın fotoğrafını biz yıllardır görüyorduk. Tarım ve tekstilde endüstri 2.0 düzeyi ile sınıfta kalırken, otomotiv sektörü Endüstri 3.0 düzeyi ile bütünleşmeye kalmıştı. ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın yeni sonuçları da benzer bir tıkanmaya işaret ediyor. Türkiye acilen dijital dönüşümü, sektörel koşullara uygun, verimlilik artışı yaratacak şekilde kurgulamalıdır. Bunu yapabilirsek, işte o zaman sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli bir sıçrama yaratabiliriz. Yeter ki hızlı ve kararlı davranalım. Kamu başta olmak üzere KOBİ'lerimizin dijitalleşmesi için iş birliği ve güç birliği yapalım. KOBİ'leri dijitalleştirmek ekonomimiz için hem yerli hem de milli bir politika olmalıdır."

"KOBİ'ler kaynağı dijitalleşmeye ayıramadı"

Son yıllarda KOBİ'lerin işletme sermayesi ihtiyaçlarındaki artış ve finansmana erişimdeki zorluklara işaret eden Sönmez, bu süreçte birçok KOBİ'nin dijitalleşmeye ancak bütçe kemikle dayandığında kaynak ayırabile-

TÜRKONFED Dijital Anadolu Projesi ikinci fazda odağına KOBİ'lerin nitelikli dijital dönüşümünü aldı. TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez, Türkiye'nin son yıllarda teknolojik tıkanma yaşadığını belirterek, "Türkiye acilen dijital dönüşümü kurgulamalıdır" dedi.

■ KOBİ'lerin yüzde 91'inde dijital elçi yok

Toplantıda konuşan TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Dijital Dönüşüm Komisyonu Başkanı Öner Çelebi, Türkiye'de KOBİ'lerin dijital olgunluk seviyesinin henüz istenen düzeyde olmadığını söyledi. Yapılan saha araştırmaları ışığında KOBİ'lerin sadece yüzde 9'unun IT ya da yazılımla uğraşan çalışan istihdam ettiklerine dikkat çeken Çelebi, "Yeni KOBİ'lerimiz yüzde 91'inde dijital elçi bulunmuyor. Hala mail adresi olmayan KOBİ'ler var. OECD'nin dijitalleşme ile ilgili sınırlarında ülke olarak maalesef ya sondan birinciyiz, ya ikinci, ya da üçüncü.

Sondan dördüncü olduğumuz bir sıralama bile yok" dedi. Dünyanın içinden geçtiği süreçte dijital dönüşümün şirketlerin ve Türkiye'nin önündeki en büyük fırsatlardan olduğunu kaydeden Çelebi, "Çünkü dijitalleşme devrimini başlatan gelişmiş ülkelerle aradaki makası kapatacak tek değişken dijitalleşme. Teknolojinin sağladığı hız ve verimlilik ile işletmelerimizi dönüştürebilir, yüksek teknoloji üretim seviyesine çıkmak için dijitalleşmeyi kullanırsak, yarışa gelişmiş ülkeler ile aynı kuldardan başlayabilir, KOBİ'lerimizin rekabetçiliğini artırabiliriz" ifadelerini kullandı.

■ Akbank ve Siemens nitelikli dönüşüme destek verecek

Yeni dönemde projenin paydaşlarından olan Akbank'ın KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci de toplantıda yer aldı. Özdeğirmenci, "Bu zorlu süreçte KOBİ'lerin dijitalleşme odağında hedeflerini gerçekleştirmeleri için ihtiyaç duydukları finansal kaynağı onlara yaratmak için çalışıyoruz" dedi. Projenin bir diğer paydaşı Siemens'in Bina Ürünleri Bölümü Ülke Yöneticisi Mert Ulaş ise veri analitiğinin dijital dönüşüm sürecinde işletmelerin verimliliği etkileyen en önemli faktör olduğunu kaydetti. Ulaş, "Üretimimizde verimlilik, esneklik, çok kısa sürede yeni bir ürünü piyasaya buluşturabilmek, sürdürülebilirlik ve ürünümüzü doğru zamanda, doğru pazarlara sunabilmek KOBİ'leri pazarda rekabetçi kılacak faktörler arasında. Tüm bunları yapabilmek için ise en temel ihtiyacımız veri. İşte dijital dönüşüm ile toplanan verilerin anlamlandırılarak işletmelerin tüm süreçlerinde entegre şekilde kullanılması önümüzdeki yıllarda rekabetçiliği belirleyen en önemli faktör olacak" diye konuştu.

■ DİJİTAL ANADOLU KONFERANSI ANTALYA'DA BAŞLADI

TÜRKONFED tarafından düzenlenen "Dijital Anadolu: Nitelikli Dijital Dönüşüm Başlıyoruz" programı Antalya'da başladı. BAKSİFED evsahipliğinde gerçekleştirilen "Nitelikli Dijital Dönüşüm" toplantısına Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhiittin Böcek ve Antalya Valisi Hulusi Şahin ile Antalya iş dünyası temsilcileri katıldı. TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez açılışta yaptığı konuşmada, "Dijital Anadolu" projesi hakkında bilgi verdi. Sönmez, "Cumhuriyetimizin ikinci yüz yılında, ülkemiz için kurguladığımız hayallerin gerçekleşmesi ve yolu kısaltmak

in başta KOBİ'lerimiz olmak üzere tüm iş dünyasına rehberlik etmeye devam ediyoruz. TÜRKONFED olarak, Türkiye'nin ikinci yüzüne yönelik ortak bir hayal kurduk. Bu hayali demokratikleşme ve her alanda fırsat eşitliğini temel alan bir ülke olarak tanımladık" dedi. Akbank KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci KOBİ'lerin dijitalleşme odağında hedeflerini gerçekleştirmeleri için ihtiyaç duydukları finansal kaynağı yaratmak için çalıştıklarını söyledi. Siemens Bina Ürünleri Bölümü Ülke Yöneticisi Mert Ulaş ise dijital dönüşümün çağın

rekabetçiliğinde en belirleyici faktör olacağına dikkat çekti. BAKSİFED Başkanı Abdullah Erdoğan da ülkelerin dijital dönüşümde kendi reçetelerini yazmaları gerektiğine vurgu yaptı. Erdoğan, "Dijital dönüşüm ekonomik kalkınma için bir kaldıraç olarak kullanırken, ülkelerin de dijital dönüşümde kendi özgün reçetelerini yazmaları gerekiyor" diye konuştu. Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Muhiittin Böcek ve Antalya Valisi Hulusi Şahin de konuşmalarında dijital dönüşümün önemine dikkat çekti. **FİKRİ CİNOKUR / ANTALYA**

Antalya'da düzenlenen "Dijital Anadolu: Nitelikli Dijital Dönüşüm Başlıyoruz" programına Siemens Bina Ürünleri Bölümü Ülke Yöneticisi Mert Ulaş (ortadan sağ), TÜRKONFED Başkanı Süleyman Sönmez, Antalya Valisi Hulusi Şahin, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhiittin Böcek, BAKSİFED Başkanı Abdullah Erdoğan ve Akbank KOBİ Bankacılığı Pazarlama Bölüm Başkanı Melis Özdeğirmenci katıldı.

cek durumda olduğunu kaydetti. Buna karşın KOBİ'lerin dijitalleşmeyi odak noktalarından hiç ayırmadığına değinen Sönmez, önümüzdeki süreçte agresif bir şekilde KOBİ'lerin dijitalleşme yatırımlarına finans ayıracağı-

nı gündüdüğüünü dile getirdi. Dijitalleşme yolculuğunda Türk KOBİ'lerin en zayıf tarafının finans olduğunu vurgulayan Sönmez, büyük ölçekli şirketlerin ise dijitalleşmede hiçbir ülkenin de gerisinde kalmadığını savun-

du. Büyük şirketlerin KOBİ'lerden 5,5 kat daha verimli olduğunu söyleyen Sönmez, bu nedenle KOBİ'lerin dijitalleşmeye harcayacakları finans verimlilik ile kısa sürede milli ile geri alabileceğini sözlerine ekledi.

AROLAT'TAN Osman Arolat osman.arolat@nbe.com.tr

KOBİ'lerin dijital yolculuğu

TÜRKNONFED Başkanı Süleyman Sönmez, Antalya'da yapılan toplantıda 2016 yılında başlattıkları KOBİ'lerle dijital çalışmalarında yeni bir aşamaya geldiklerini belirtti. 2018 yılındaki 'Dijital Anadolu Projesi'nin ardından 5 yılda binlerce KOBİ'nin dijital yolculuklarına ilk adımlarını attığını vurgulayan Sönmez, yeni dönemde de Akbank ve Siemens'in katkılarıyla projelerini daha da geliştireceklerini söyledi. Bu kampanyada KOBİ'leri ileri teknoloji ile tanıştıracaklarını, KOBİ'lere nitelikli dijital yapı sağlayacaklarını anlattı. Sönmez, bu sayede dijital teknolojilerin, işletmelerin özel ihtiyaç ve yapılarına uygun adapte projelere dönüşebileceğini ilettili. Nitelikli dijital danışmanlık, veri analizi, yapay zeka, robot teknolojisi gibi alanlarda KOBİ'lere destek verileceğini

kaydeden Sönmez, üretim, yönetim, nitelikli insan kaynağı eğitimi sistemleriyle yeni bir faza geçileceğini açıkladı.

Sönmez, **ISO 500** araştırmasının sonuçlarına göre 2019 yılında **sanayide** yüzde 6,9 olan yüksek teknoloji kullanımının 2022 yılında 6,2'ye; Ar-Ge harcamalarının ise yüzde 0,58'den yüzde 0,36'ya gerilediğine dikkat çekti. Türkiye'nin son yıllarda teknolojik tıkanma yaşadığını ifade eden Sönmez "Acilen dijital dönüşümü, sektörel koşullara uygun, verimlilik artışı yaratacak şekilde kurgulamalıyız. Bunu yapabilirsek, işte o zaman sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli bir sıçrama yaratabiliriz.

GÜNÜN NOTU:

Ekonominin odağında yer alan KOBİ'ler Türkiye'nin büyümesinin kaynağını oluşturuyor

Yeter ki hızlı ve kararlı davranalım. Kamu başta olmak üzere KOBİ'lerimizin dijitalleşmesi için iş ve güç birliği yapalım. KOBİ'leri dijitalleştirmek ekonomimiz için hem yerli hem de milli bir politika olmalıdır. Türkiye acilen dijital dönüşümü kurgulamalıdır" değerlendirmesini yaptı.

Bu toplantıdan benim çıkardığım sonuç, Türkiye'nin dijital dönüşümünü sektörel koşullara uygun yeniden düzenlemesinin kaçınılmaz olduğu...

Sektörler yeni dönemde, KOBİ dijitalleşmelerine kaynak aktararak gelişmeye imkan sağlamalıdır. Akbank ve Siemens'in desteklerini alan TÜRKONFED'in bu projesini olumlu bir gelişme olarak destekliyorum. Ekonominin çalışkan karın-caları KOBİ'lere yapılacak her katkı, ekonomimizin ve demokrasimizin gelişmesi yolunda atılmış bir adım olacaktır.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 Araştırması'na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 418,4 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, İSO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 418,4 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, 2021'de üçüncü sırada olan Star Rafineri 189,2 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Geçen yıl ikinci sırada bulunan Ford Otomotiv ise 140,1 milyar liralık üretimden satışla 3. oldu. İstanbul Altın Rafinerisi (İAR) 87,8 milyar liralık üretimden satışla 4. sırada yer alırken, İAR'ı, 69,5 milyar lirayla Ereğli Demir ve Çelik, 66,9 milyar lirayla İskenderun Demir ve Çelik izledi. İAR ile Ereğli Demir ve Çelik'in ikişer basamak yükselmesi dikkati çekti. Toyota Otomotiv 65,9 milyar lirayla 7'nci, Arçelik 64,1 milyar lirayla 8., Oyak-Renault 62,7 milyar lirayla 9. Tofaş 59,8 milyar lirayla 10. sırada yer aldı. Toyota üç basamak birden gerilerken, Arçelik, Oyak-Renault ve Tofaş'ın sıralamadaki yeri değişmedi.

EÜAŞ 41 SIRA YÜKSELDİ

İSO 500 raporunun ilk 20 sırasında yer alan sanayi kuruluşları arasında en büyük yükseliş, 2021'e göre 41 basamak atlayarak 11'inci sıraya çıkan Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) gerçekleştiril-

di. Eren Enerji Üretim ise 2021 listesinde 53'üncü sırada yer aldıktan sonra, geçen yıl 18'inciliğe yükseldi. Bir önceki yıla göre 8 basamak yükselerek 2022 listesinde 14'üncü sıraya yerleşen Şişe ve Cam Fabrikaları, ilk 20'deki şirketler arasında en büyük 3'üncü yükselişi gerçekleştirdi.

SIRLAMADA GERİLEYEN FİRMALAR

2022 listesinde üçer sıra gerileyen Toyota, Hyundai Assan Otomotiv, Tosçelik ve Aselsan, ilk 20'deki şirketler arasında en büyük düşüşün görüldüğü firmalar oldu. Toyota 10'uncu, Hyundai 16'nci, Tosçelik 17'nci, Aselsan ise 20'nci sırada yer aldı. Toplantıda araştırmaya ilişkin açıklamalarda bulunan İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, İSO 500 çalışmasının açıklanma tarihini son yıllarda mayıs ayına çekmeyi başardıklarını, bu yıl Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle çalışmanın sonuçlarını gecikmeli olarak açıkladıklarını söyledi.

BORSADA YER ALAN 10 ŞİRKET, 2022'DE İLK KEZ LİSTEYE GİRDİ

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) bugün açıkladığı 2022 yılı İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine, payları

Borsa İstanbul'da işlem gören ve 2021 yılı listesinde yer almayan şirketlerden 10 tanesi girdi. Listeye CW Enerji 227'nci sıradan giriş yaptı. Kent Gıda 260'nci sırada yer alırken, Qua Granit 264'ncü, Boğaziçi Beton 294'üncü ve Koza Polyester 354'ncü sıradan girdi. Göltaş Çimento listede 415'nci, Europap Tezol 431'inci, European Endüstri 440'nci, Erçiyas Çelik Boru 452'nci ve Ulusoy Elektrik 462'nci sırada kendilerine yer buldular.

Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışlarının geçen yıl, 2021'e göre yüzde 119 artarak 4 trilyon 485 milyar liraya yükseldiğini dile getiren Bahçivan, "Bu yüksek oranlı artışta, ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyleyebiliriz. 2022 yılının verileri yıl sonu tüketici enflasyonu ile arındırıldığında üretimden satışların reel olarak 2021 yılına göre yüzde 33,3 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görülüyor" dedi. Bahçivan, reel değişimleri hesaplarken yıl sonu TÜFE enflasyonunu kullandıklarını kaydederek, "Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2022 sonunda TÜFE enflasyonu yüzde 64,27 iken ÜFE enflasyonu yüzde 97,72'ye ulaşmıştı. Bu

noktada **sanayicinin** ekonomik gerçeklerini yansıtan asıl enflasyonun ÜFE olduğunu hatırlatarak, ÜFE'nin çok daha hızlı arttığını ve üretici ile tüketici enflasyonu arasındaki makasın oldukça geniş olduğunu vurgulamak istiyorum. Nitekim yıl sonu ÜFE enflasyonu kullanıldığında, üretimden satışlardaki reel artış yüzde 10,8'e iniyor." açıklamasında bulundu.

"FAALİYET KÂRI YÜZDE 96 ARTTI"

Erdal Bahçivan, üretimden satışların 50'lik gruplara göre dağılımına bakıldığında; ilk 50 kuruluşun uzun yıllardır yüzde 50 bandında seyreden ağırlığının bu yıl biraz daha arttığını ve yüzde 52'ye çıktığını, ilk 100 firmanın ise payının ise yüzde 65'lere ulaştığını bildirdi. Türkiye'nin ihracatının 2022'de yüzde 12,9 artarak 254 milyar doları aştığını anımsatan Bahçivan, "İSO 500'ün ihracatı ise yüzde 14,1'lik artışla 98 milyar dolara yaklaştı. İSO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1,2 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Türkiye hem de İSO 500 tarihinde en yüksek ihracat rakamına ulaşılmış oldu. İSO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payına baktığımızda bu oranın yüzde 40'lar civarında olduğunu görüyoruz" şeklinde konuştu.

Bahçivan, 500 büyük **sanayi** kuruluşunun 2022'de faaliyet kârının yüzde 96 artarak 671 milyar liraya çıktığını belirterek, buna karşılık faaliyet kârlılığı oranının yüzde 14,8'den yüzde 12,8'e gerilediğini bildirdi.

FAVOK'TA YÜZDE 100'E YAKLAŞAN ARTIŞ

Erdal Bahçivan, "Faiz, amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 100'e yakın bir artışla 808 milyar liraya yükseldiğini görüyoruz. Aynı yılda FAVOK karlılığı oranı, aynen faaliyet kârlılığında olduğu gibi 2,1 puan düşüşle yüzde 17,5'ten yüzde 15,4'e geriledi. Yine vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 121 artarak 485 milyar liraya yükseldi. Ancak satış kârlılığı oranı 0,2 puan düşüşle yüzde 9,3'e indi. Bu da bize tüm karlılık rasyolarında geçen yıla göre daha düşük bir kar yılı geçirildiğini gösteriyor" açıklamasında bulundu. **Sanayi** şirketlerinin son 10 yıldaki üretim faaliyeti dışı gelirlerinin toplam içerisindeki payında yaşanan düşüşe işaret eden Bahçivan, "Görüldüğü üzere söz konusu bu oran, son 5 yılda yüzde 88 düzeyinden yüzde 23'lere kadar gerilemiş durumda. Bu da bize **sanayicinin** son yıllarda giderek daha fazla esas faaliyetlerine odaklandığını ve karını gerçek işinden elde ettiğini gösteriyor." diye konuştu.

FİNANSMAN GİDERLERİNDEKİ AZALIŞ DİKKAT ÇEKTİ

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, finansman giderlerinin uzun yıllardan beri **İSO 500**'ün en dikkat edilen unsurlarından olduğunu belirterek, şu bilgileri verdi: "İSO 500'ün finansman giderlerinin 2022'de yüzde 32,6 artarak 277 milyar liraya yükseldiğini görüyoruz. Böylece finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı belirgin bir düşüş göstererek yüzde 61,1'den yüzde 41,3'e inmiş durumda. Yıllardan beri hep işaret ettiğimiz ve 2018'de yüzde 89'lara kadar çıkan bu oranın yüzde 40'lara gerilemiş olması dikkat çekiyor. Görüldüğü üzere 2022'de finansman giderleri işletmelere çok daha az yük olmuş. Ancak burada 2022'nin düşük faiz ortamı ve kredi kullanımını sıkı şartlara bağlayan düzenlemelerin de etkili olduğunu unutmamak gerekiyor. O günkü finansal koşullar, bugünkü faiz ve krediye erişim koşullarıyla karşılaştırıldığında aradaki makasın ne kadar yüksek olduğu biliniyor. Dolayısıyla finansman giderlerinin faaliyet kârına oranındaki görece iyileşmenin, ne kadar sürdürülebilir olduğunu gelecek yıl açıklayacağımız 2023 yılı **İSO 500** verilerinde daha net bir şekilde göreceğiz."

Ferdai Yıldırım / Editör

ISO 500'den çelik ihracatına sektörün görünümü

Demir çelik sektöründeki daralma kronik hale gelmiş gibi... TÇÜD verilerine göre 2023 yılının ağustos ayında Türkiye'nin ham çelik üretimi geçen yılın aynı ayına göre %2,9 oranında azalışla 2,8 milyon ton oldu. Ocak-Ağustos döneminde ise üretim %12,1 oranında azalışla 21,6 milyon ton seviyesinde gerçekleşti. Ağustos ayında çelik ürünleri ihracatı, 2022 yılının aynı ayına göre, miktar yönünden %25,4 oranında azalışla 1 milyon ton, Ocak-Ağustos döneminde, 2022 yılının aynı dönemine kıyasla ihracat, miktar itibarıyla %41,8 azalışla 6,4 milyon ton olarak kaydedildi. İthalattaki artış ise devam ediyor. 2023 yılının Ağustos ayında çelik ürünleri ithalatı, 2022 yılının aynı ayına göre, miktar yönünden %17 artışla 1,3 milyon ton oldu. Ocak-Ağustos döneminde, 2022 yılının aynı dönemine kıyasla ithalat, miktar itibarıyla %21,4 artışla 12,4 milyon ton olarak kayıtlara geçti.

Dünya Çelik Birliği tarafından açıklanan verilere göre, yılın ilk 8 aylık döneminde dünya ham çelik üretimi %0,2 artışla 1 milyar 256 milyon ton düzeyinde gerçekleşirken, en büyük 10 çelik üreticisi içerisinde en güçlü büyüme %10,5 ile Hindistan'da yaşandı. En keskin daralma %12,1 ile Türkiye'de, AB27'deki daralma %9,8 seviyesinde gerçekleşti (Kaynak: Steel-Data)

Fotoğraf pek iç açıcı değil. Bir şey yapmalı...

Türkiye ekonomisi ile ilgili geçtiğimiz günlerde gerçekleşen önemli bir olayda Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun açıklanması oldu. ISO tarafından açıklanan listenin başında her yıl olduğu gibi Tüpraş yer aldı. Çelik sektörüne baktığımızda ise 53 firma listede yer aldı. Zirvede Erdemir (5.sıra), İsdemir, (6.sıra) ve İçdaş (12.sıra) sıralandı.

ISO 500'de toplam net üretimden satışlar yıllık bazda yüzde 119 artarak 4 trilyon 485 milyar TL'ye yükseldi. ISO 500'de ilk 50 şirketin net üretimden satış içindeki payı yüzde 52, ilk 100 şirketin payı yüzde 65 oldu. ISO 500'ün Türkiye'nin toplam sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 40'lar seviyesinde gerçekleşti. ISO 500'ün toplam faaliyet kârı yıllık yüzde 96 artışla 671 milyar TL'ye yükseldi. ISO 500'ün toplam borcu yüzde 67 artışla 2,5 trilyon TL'ye yükseldi.

Kasım sayımızla Bumatech Bursa fuarına katılacağız. Görüşmek dileğiyle...

BİLANÇOLAR BOZULACAK AMA BATIKLAR ÇİFT HANEYİ AŞMAZ

Parasal sıkışmanın bankaları bile rahatsız edecek düzeye ulaşmasını belediklerini kaydeden Garanti BBVA Genel Müdürü Baştuğ, yatırımları desteklemek için teşvikli finansmanın devam etmesini önerdi. Baştuğ, düşük faizle düzelen şirket bilançolarının zorlanacağını söyledi

GARANTI BBVA Genel Müdürü Recep Baştuğ, bankacılık sektörünün yeni dönem ekonomi politikalarına bakışım, bankanın ve hissedarının beklentilerini, izlenen

politikaların ortaya çıkaracağı sonuçlara ilişkin konuştu. Sağ aşkını gazetelerin ekonomi editörleri ile İstiklal Caddesi'ndeki Salt Galata'da bir araya gelen Baştuğ, "Dengeleme ve normalleşme sürecine başladık. Bu Ortodoks politikalara kademeli bir geçiş. Yerinde ve doğru bir geçiş. Kademeli geçişte daha yapacağımız çok işler var. Her şey yapılmadı. Doğal bir süreç var ve onun başındayız." mesajı verdi.

ENFLASYONDAN KAÇACAK YER YOK

Enflasyonun en çok bankacılık sektörünü yordüğünü savunan Recep Baştuğ, sermayesi para olan bankaların başka enstrümanlara yatırım yaparak korunmadığını ifade etti. Bu sene yine yüzde 40'larda kalacak bir sermaye getirisi belediklerini, bu oranın da enflasyon karşısında sermayelerin erdiği anlamına geldiğini kaydeden Baştuğ, "BBVA (Bankanın İspanya merkezli ana hissedarı) enflasyon muhasebesi yapıyor. Biz 40 milyar kâr yaptık ama İspanya'da 10 milyar lira! Özkaynağımız 200 milyar lira. Karlı-

lıklar enflasyonun altında kaldı. Bu da negatif marj ortamından kaynaklı." dedi.

EKSİ MARJ SERMAYEYİ ERİTİYOR

Seçimlerden önce politika faizi yüzde 8,5, bono 10-11, mevduat faizi 30, kurumsal kredi faizleri 14-18 iken; şimdi mevduat 40-50'ye, politika faizi yüzde 30'a, bono 24-25'e, kredi faizleri de yüzde 50'lere geldi. Seçim öncesi ile seçim sonrası oluşan bu tabloya işaret ederek, "Arada fark kapandı ama yine bankaların marj problemi devam ediyor.

2024'de de bu şekilde (aynı politika da) devam edersek bu çözülecek." diye konuşan Baştuğ, 2027'de karlılıkların toparlanmasını belediklerini söyledi. Garanti BBVA Genel Müdürü, "Negatif marj ortamında sermayeler erirken hissedarın ülkeden çıkması gibi bir konunun gündeme gelip gelmediğinin" sorulması üzerine şunları aktardı: "Ne onlar düşünüyor ne akıllarında öyle bir şey var. Bu kadar büyük paralarla gelip de ani duruş ve kalkışlar onlara göre değil. Latin Amerika'da da varlar. Kredilerde frene basmayan bir bankayız."

Geçen dönemde kamu bankalarının sermaye artırımına gittiğinin hatırlatılması üzerine, "Çekirdek sermaye ye-

terililik rasyomuz, BDDK'nın düzenlemelerinden arındırılmış haliyle, bile yüzde 16'dayız. Yüzde 18 sermaye yeterliliğindeyiz. Bizim sermaye ihtiyacımız yok. Üst üste bu şekilde üç dört yıl geçerse; sermayedar, bir ülkeye para park edip böyle para kaybederken, kimse dönüp ilave sermaye koymaz. Önümüzdeki dönemde sermaye tipi krediyi de çıkarmak istemiyoruz." bilgisini verdi.

DÜŞÜK FAİZLE TRANSFER YAPILDI

İzlenen politikaların etkisine değinen Recep Baştuğ, şu öngörülerini yaptı: "Toplam kredi büyümesi tüzelde 2,5, bireysel 3 ile sınırlı.

Her iki tarafta da istenilen büyüme olmuyor. Mevduat faizi yüzde 40-50'lerde olduğunda karşılık maliyetin üzerine 7-8 puan ekliyor. Yüzde 40 mevduata, maliyet yüzde 48 oluyor. Yüzde 50 ile verince alan olmuyor.

Piyasa henüz dengelemedi. İhracat tarafında daha dengeli ama bu ortamda yatırım yapan yok. Türkiye bence seçimden önce ve sonra kredi genişlemeleri ile olması gereken çok altında bir maliyetle çalıştı.

0.40-0.70 gibi kredi maliyetleri ile yaşadık. Bireysel portföylerde bir kötüleşme olacak.

Tüzel tarafta 2024'te değil 2025'te kötüleşme bekliyoruz. Neden tüzel tarafta beklemiyoruz. Ben bu kadar sağlıklı bilanço, şirket bilançoları hiçbir zaman görmedim. 35 yıldır bu iş yapıyorum. Bir ara stoktaki marjımız negatif bu bir transferdi ve yapıldı. Yüzde 14 kredi maliyeti, yüzde 100'lere aşan üretici enflasyonu, sermaye birikimi sadece yukarıda değil KOBİ'de de oldu. ISO 500 verilerine bakıyorsunuz; bankacılık hâlâ ilk onda olmuyor ama diğer sektörler çok iyi. Münferit şeyler olur ama genel olarak sıkıntı beklemiyoruz."

Baştuğ'a ikincil tip sorunlu kredilerin durumunu hatırlatarak, batık kredi oranının çift hanelere çıkma ihtimalini sorduk. Bunun üzerine Baştuğ, "Çift haneli oranları görmeyiz. Bozulan bilançolar görürüz. Sektörün yabancı para riski azalıyor.

Bugüne kadar en çok oradan gelmişti. Çok büyük bir kredi gelir de banka bilançolarını rahatsız eder. Böyle bir şey kalmadı. Bizleri rahatsız edecek bir risk kalmadı."

FİRMALAR KÖTÜLEŞEREK GELMEZ

Daha önce verilen uygun faizli kredilere yönelik soru üzerine, "Eğer bu ülkede bir şeyin maliyeti varsa, banka aracı, birinin parasını alıyor; 50 ile mal ederken 20 ile krediye ulaşamaz. Belli grup bankalar bu kredileri verdi. Biz de verdik ama kısa vadeli verdik. Yüzde 2,5'i kafa kafaya doluruyoruz. Krediyi değil ama ucuz krediye ulaşmak isteyen ulaşamayanlar var.

Çok sağlam önden yüklemeye yapıldı" görüşünü paylaşan Recep Baştuğ, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu saatten sonra konjonktür nedeniyle düzelen bilanço, konjonktür nedeniyle bozulabilir. Eğer şirket kendinden bir şey katmadıysa... Bu sermaye birikimi likidite değil stokta başka yerde... İlk 500'deki bilançoda en fazla artan ticari borç, Bankacılığın vermediği yerde birbirinden borç alıyorlar ama gelecektir. Kötüleşerek gelececeklerini sanmıyorum. Türkiye'de inanılmaz sanayi var. Kapasite sağlam. Firmaların tamamında yatırım var. Yüzde 9 ile başlayıp devam eden krediler vardı Merkez Bankası programı. Teşvik görmüş finansman paketleri... Merkez Bankası yaptığı programı daha selektif daha doğru adrestere yönlendirir... çünkü yatırım bekleyen var..."

Kur sakin giderse KKM çözümler

KUR Korumalı Mevduat (KKM) etrafında gelişen mekanizmaya dikkat çeken Garanti BBVA Genel Müdürü Baştuğ, "Biz toplamda 15.5 milyar dolarlık büyüklüğe ulaştık. Türkiye bankacılığında ikinci büyük tutarı yaptık. Buna ulaşmasın oluşabilecek şeyler vardı. Bu büyüklüğü mevcuda göre değiştirmesiniz de başka şeylerle karşılaşırsınız. Alınacak bono yükümlülükleri çok etkilemez. Ama bu karlılıklarla dikkat etmeliyiz. Hazine ürününün yüzde 50'sine yakını mevduata dönüyor. Merkez Bankası kaynaklı olanın (döviz dönüşümü) yüzde 6'sı dönüyor. Yüzde 1 idi açıkladığında. Bu oran yavaş yavaş artacak; kurla ilgili sakin bir seyir olursa bu şekilde çözüme devam edecek bir senede yüzde 50'den fazlası TL'ye dönecek." bilgisini verdi.

Bir soru üzerine, "Yurt dışında Türkiye'ye bakış pozitif döndü ama pozitifte bekliyoruz. Yerel seçimden sonra da bu politikaların devamını bekliyoruz." diyen Baştuğ, "Bizim fiyatlarımız yansımaz; libor + 400'er ödüyoruz ki libor+100'lere daha dönemedik. Dövizli plase edebileceğimiz bir yer de yok. Döviz kredisi talep eden yok Alsak kime vereceğiz?" ifadelerini kullandı.

Enflasyon muhasebesine geçilmeli

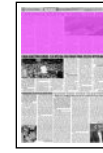
HAZINE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in New York'ta, enflasyon muhasebesine geçiş olabileceğini ifade ettiğine dikkat

çeken Garanti BBVA Genel Müdürü, "Çünkü bankacılığa ihtiyaç var. Son üç yılın kümülatif enflasyon 100'ün üzerinde ise enflasyon muhasebesine geçilir. Az vergi çok vergiden ziyade bu kurala geçilmesi gerekiyor." diye konuştu.

CAMDAN EVDE OTURAN KİMSEYİ TAŞLAMAZ

Baştuğ, yeni ekonomi yönetimi ile ilişkilerinin sorulması üzerine, "Her dönemde ilişkilerimiz net oldu. Eskiden de yeniden de. Şeffaf bir iletişime sahiptik. Bizi çok anlayın ve aynı resmi gören bir yönetim anlayışı var şu an." ifadelerini kullandı.

Önceki dönem ekonomi politikalarına yönelik soru üzerine ise, "Camdan evde oturan kimseyi taşlamaz." dedi. Yerel seçimlerden sonra bankaların bile rahatsız olacağı, parasal sıkışma yönünde adımlar atılacağını ifade eden Baştuğ, selektif kredi politikası konusunda da şunları söyledi: "İhracat kredilerine verilebilir ama orada onların da bir talebi var. En son yüzde 23'e indirildiler. Biz aracılık görevi yaparız. Seçtiğin altında sürdürülebilirlikle alakalı kredilerde destekleyici olacağız. Biz kömürü finanse etmeyeceğiz, dedik. Bazı projeler belki ödenmez sarkabilir o yüzden marj koyduk. Karbon salımları ile alakalı; demirçelik, otomotiv, gübrede karbon salımlarını azaltmaya göre. Bu sektörlerde karbon salımlarını nasıl azaltırız, nasıl destek oluruz? BBVA'nın 300 milyon dolar gibi ciddi bir programı var."

CARİ DENGE AĞUSTOS'TA SINIRLI AÇIK VERDİ

Ağustos ayında 625 milyon dolar açık vermesi beklenen cari işlemler dengesi, 619 milyon dolar açık verdi. Temmuz sonunda 59.09 milyar dolar olan 12 aylık birikimli açık 56.96 milyar dolara geriledi.

2023 yılı Ağustos ayında cari denge 619 milyon dolar açık verdi. Bir önceki yılın aynı ayında açık 2.75 milyar dolardı. 2022 yılının Ocak-Ağustos döneminde 35.06 milyar dolar olan açık, bu yılın aynı döneminde 43.12 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Böylece Temmuz sonunda 59.09 milyar dolar olan 12 aylık birikimli açık Ağustos'ta 56.96 milyar dolara geriledi. 2024-2026 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programda (OVP) 2023 yılı cari açık gerçekleşme tahmini 42.5 milyar olarak öngörülmüş bulunuyor.

Ağustos ayına ilişkin detaylara baktığımızda 2022 yılında 7.53 milyar dolar fazla veren hizmet dengesi bu yılın

aynı ayında 7.27 milyar dolar fazla verirken (hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler söz konusu dönemde 5.52 milyar dolardan 5.75 milyar dolara yükseldi), bir önceki yılın Ağustos ayında 9.66 milyar dolar açık veren mal dengesinin 2023 yılında 7.10 milyar dolar açığa gerilemiş olması cari açığın daralmasını etkili oldu. 2.24 milyar dolar açık veren net altın ticareti ise bu dönemde 3.06 milyar dolar açığa yükseldi. Geçtiğimiz yıl Ocak-Ağustos döneminde 8.68 milyar dolar açık veren net altın ticareti bu yılın aynı döneminde 20.78 milyar dolar açık verdi. Birincil gelir dengesi kalemindeki 922 milyon dolar net çıkışa karşılık, ikincil gelir dengesi kalemine 141 milyon dolar net giriş kaydetti.

2022 yılının Ağustos ayında 6.64 milyar dolar fazla veren altın ve enerji hariç çekirdek denge 6.15 milyar dolar fazla verirken, yarıllıkta bir önceki aya göre 495 milyon

dolar azalarak 37.45 milyar dolar fazlaya geriledi.

Cari dengenin finansman kalemlerine baktığımızda ise geçtiğimiz yılın Ağustos ayında 676 milyon dolar düzeyinde olan doğrudan yatırımlar kaynaklı girişler 106 milyon dolar oldu. Portföy yatırımları kaynaklı ise 880 milyon dolarlık giriş söz konusu. Diğer yatırımlar kaynaklı Ağustos'ta 218 milyon dolar giriş olduğu görülüyor.

DİBS'lere 530 milyon dolar girerken, hisse senetlerine 131 milyon dolar çıkış oldu. 12 aylık borç çevirme oranı bankalarda yüzde 88.5'e yükselirken, özel sektörde yüzde 99.9'a, genel borç çevirme oranı ise yüzde 93.2'ye geriledi.

Sonuç olarak Ağustos ayında 106 milyon dolar doğrudan yatırım kaynaklı, 218 milyon dolarlık diğer yatırımlar kaynaklı ve 880 milyon dolar portföy kaynaklı toplamda 1.2 milyar dolar giriş gerçekleşmiştir. Net hata noksan kaynaklı 4.58 milyar

dolarlık giriş ile bu rakam 5.79 milyar dolara yükselirken, cari dengenin de 619 milyon dolar açık vermesi ile oluşan 5.13 milyar dolar Merkez Bankası rezervlerinin artmasını sağlamıştır.

Önümüzdeki döneme ilişkin olarak Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) alt detaylarında gelecek üç aya ilişkin değerlendirmelerde üretim hacmi, ihracat sipariş miktarı ve iç piyasa sipariş miktarında bir önceki ayda artış

bekleyenler lehine olan seyrin zayıfladığını izlemiştik.

İstanbul Sanayi Odası

Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) ise hem toplam yeni siparişlerin hem de yeni ihracat siparişlerinin Eylül ayında azalmaya devam ettiğini, ancak düşüşlerin Ağustos ayına göre daha düşük bir hızda gerçekleştiğini ortaya koymuştu.

Eylül ayı geçici dış ticaret rakamları ise cari dengenin 1.0 milyar dolar fazla verebi-

leceğini düşündürüyor. Bu durumda 12 aylık birikimli açığın hafifçe artarak 53.0 milyar dolara gerileyeceği anlamına geliyor.

OVP'de ortaya konulan hedefler, alınan makro ihtiyatı önlemler ile iç talebin yavaşlayacağı anlaşılıyor. Bu durumda dış talep ve küresel enerji fiyatlarının seyri cari açık için belirleyici olmaya devam edecek.

HABER MERKEZİ

SAMİ DAYANGAÇ

PALANCIOĞLU SERBEST BÖLGE

samidayangac@hotmail.com

Kıymetli okur, Bakanımız Mehmet Özhaseki'nin çabalarıyla kurulan Kayseri Serbest Bölgesi Melikgazi Belediye Başkanı Mustafa Palancıoğlu eliyle başıyla yürütülüyor. Merak edenler için yazalım, Serbest Bölge ne demek? Yatırım, üretim ve dışsatımı artırmak, yabancı anapara ve teknoloji girişini hızlandırmak gereğiyle hükümetçe belirlenerek gümrük duvarları dışında bırakılan bölge diye basit tanımlayabiliriz. 3 yıldır Serbest Bölge Yönetim Kurulu Başkanlığı'ni yürüten Mustafa Palancıoğlu ve yönetim kurulu neler yapmış, inceleyelim. Serbest bölge, coğrafi bir alanı temsil eder ve ihracat başta olmak üzere ithalat için daha uygun koşullar oluşturur. Yatırım çeken bu bölgeler, ekonomik faaliyetlerin artması için vergi muafiyetleri sunar. Ülkenin gümrük prosedürlerinden muaf bir bölge olduğu için ticaret yapmaya oldukça elverişlidir. Sanayi, üretim ve istihdam şehri Kayseri'nin lokomotifi Kayseri Serbest Bölgesi'nde makro projeler hız kesmeden devam ediyor.

Yatırımlarıyla Kayseri Serbest Bölgesi'ndeki ihracatı ve istihdamı sürdürülebilir bir şekilde artırmayı hedefleyen KAY-SER A.Ş., Türkiye'de yerleşik diğer serbest bölgeler arasında her geçen gün zirveye daha da yaklaşıyor. KAY-SER A.Ş., bölgede gelişmiş bir hizmet kültürü ile hissedarları, bölgedeki firmaları ve kendi çalışanları ile omuz omuz, Kayseriye yakışır bir serbest bölge tahsis etmek için büyük emek harcıyor. Bu doğrultuda, Kayseri Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren nitelikli yatırımcı firmalar, doğrudan şehir ekonomisine, dolaylı olarak Türk ekonomisine her sene istikrarlı artışlar gösteren yüz milyonlarca dolarlık döviz girişi sağlayarak benzersiz bir başarıya imza atıyor.

Başkan Palancıoğlu'nun KAY-SER A.Ş.'de Yönetim Kurulu Başkanı olmasından itibaren tamamlanan ve yapımı devam eden başlıca makro projeler ve bu projelerin bölgeye sağladığı başlıca katkılar şöyle:

"Kayseri Serbest Bölgesi Gümrük Giriş Kapısı tamamen yenilenerek, bölgede artan ticari araç trafiğinin oluşturduğu yoğunluğun önüne geçilmiş. 6.843.624m² brüt alanı ile Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en büyük serbest bölge olan Kayseri Serbest Bölgesi'nde, daha önce ulaşım imkânı olmayan güney genişleme bölgesine ulaşımın sağlanması için 1. etap yol dolgu projesi tamamlandı.

Yenilenebilir enerji alanında öncü bir Serbest Bölge olarak tamamlanan Güt GES projelerinde sadece 1 yılda 5 milyon kWh'den fazla elektrik enerjisi üretilerek bölge firmalarına tahsis edildi.

Bölgede görevli Kayseri Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü personeli için modern ve ferah idari birimler oluşturularak, bu kapsamda yeni gözlem kuleleri ve yeni idari birimler binası inşa edildi. Yeni kantar kurulumları yapılarak, bölgede faaliyet gösteren kantar sayısı 4'e çıkarıldı, dünya standartlarına bir köpek evi inşa edildi. Yapımı % 95 oranında tamamlanan Yeni Atık Su Arıtma Tesisi bünyesinde T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Atık Yönetimi Yönetmeliğine uygun yeni bir idari birim ve laboratuvar kuruluyor.

Makro projelerle büyüyen ve çekim gücünü her geçen gün daha da artıran Kayseri Serbest Bölgesi'nde, yatırımları olumlu sonuçları bölgedeki ticari rakamlara da yansıyor. Sadece Kayseri Serbest Bölgesi'nden yapılan ihracat, 2022 yılında 625 milyon Dolar geçerek, Türk ekonomisine ve Kayseri sanayisine önemli ivmeler kazandırmıştır. 2022 yılında Kayseri Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren 4 firma ISO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yerini alırken, 2 firma da ISO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer almayı başardı."

Türkiye'de örnek bir serbest bölge olma gayesini sürekli olarak çalışmalarına yansıtan KAY-SER A.Ş., yönetimi, sürdürülebilir büyümeyi devam ettirerek Kayseri Serbest Bölgesi'ni hak ettiği zirveye çıkarmak için, farklı ve sıra dışı serbest bölge sloganıyla gayretlerini sürdürmeye devam ediyor.

Günün sözü:

Şu günlerde en çok ihtiyacımız olan ayetlerden biri: "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp bunların hepsi ondan sorumludur..."

Garanti BBVA çalışanlarının katkılarıyla hazırlanan 'Yüzyıl Önce Yüzyıl Sonra' sergisi Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde açıldı.

ŞİRKETLER ENFLASYONDA SERMAYE BİRİKTİRDİ

Garanti BBVA Genel Müdürü Recep Baştuğ, enflasyondan en çok bankaların etkilendiğini belirterek, 'Şirketlerin bilançoları hiç olmadığı kadar iyi. 35 yıldır bu işi yapıyorum, bu kadar sağlıklı şirket bilançoları hiç görmedim' dedi...

■ **GARANTİ BBVA** çalışanlarının hazırladığı "Yüz Yıl Önce, Yüz Yıl Sonra Fotoğraflarla Mustafa Kemal Paşa'nın Cumhuriyet Yolu" sergisi ve kitabı tanıtıldı. Tanıtıma katılan Garanti BBVA Genel Müdürü Recep Baştuğ, soruları cevapladı. Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarında art arda alınan tedbirler sayesinde 100 milyar liranın üzerinde bir çözülme olduğunu belirten Baştuğ, "1 yıl sonra KKM'nin yüzde 50'sinin liralıştığını görürüz" dedi.

'UCUZ KREDİ YOK'

"Krediye ulaşamıyoruz" eleştirilerini kabul etmediklerini belirten Recep Baştuğ, "Herkes ucuz krediye alıştı. Benim para maliyetim yüzde 48. Ancak yüzde 50 faizle

vermem lazım, buna da talep yok. Yüzde 20 faizle kredi bekleyen, krediye ulaşamayacaktır, yoksa kredi var" ifadesini kullandı. Bireysel tarafta kredilerde sorunların artacağını söyleyen Baştuğ, "Tüzel tarafta ise beklemiyoruz. 35 yıldır bu işi yapıyorum. Ben bu kadar sağlıklı şirket bilançoları görmedim. Yüzde 14 kredi maliyeti, yüzde 100'leri aşan üretici enflasyonu ile sermaye birikimi sadece yukarıda değil KOBİ'de de oldu. **ISO 500**'de bankacılık hâlâ ilk onda olamıyor ama diğer sektörler çok iyi" dedi. Recep Baştuğ, BBVA'nın

Recep Baştuğ

Türkiye'den çıkma düşüncesi olduğu yönündeki söylentilerin doğru olmadığını belirterek, "Sermayedarımız 8.5 milyar euro yatırım yaptı. Potansiyelin çok büyük olduğu

bir ülkenin en iyi bankasını aldıklarını söylüyorlar. Türkiye'den çıkma fikri yok" diye konuştu.

'BİZİ ANLIYORLAR'

Ekonomi yönetimleriyle sektör olarak hep açık ve şeffaf bir iletişimleri olduğunu söyleyen Baştuğ, "Bugün de aynı şekilde devam ediyor. Sektörün sorunlarını anlayan bir ekonomi yönetimi var" ifadesini kullandı.